

**VEILIG ZIJN,
VEILIG VOELEN**
HET GEMEENTELIJK BELEID WIJKVEILIGHEID
DEEL 2 REACTIES EN NAWOORD

april 2005

inhoud

I	College van B&W	5
I-1	reactie B&W	5
I-2	nawoord Rekenkamer	8
I-3	bijlage reactie B&W en nawoord Rekenkamer	12
II	dagelijks besturen deelgemeenten	17
II-1	deelgemeente Charlois	17
II-2	deelgemeente Delfshaven	19
II-3	deelgemeente Feijenoord	23
II-4	deelgemeente Hoogvliet	24
II-5	deelgemeente Noord	24
II-6	deelgemeente Overschie	27
II-7	overzicht reactie op aanbevelingen	30
II-8	motie deelraad Hillegersberg-Schiebroek	32
	bijlagen	33
	bijlage I samenvatting onderzoek Algemene Rekenkamer	33
	bijlage II lijst van afkortingen	35

I College van B&W

I-1 reactie B&W

Het College van B&W heeft bij brief van 5 april 2005 op het rapport gereageerd. Deze reactie wordt hieronder integraal en cursief weergegeven.

Met grote belangstelling hebben wij kennisgenomen van het onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam, naar de Wijkveiligheid. Dit onderwerp beslaat in het collegeprogramma de eerste targets van onze absolute prioriteit, de veiligheid. In het daaraan voorafgaande programma Versterking van Veiligheid vormt de aanpak van wijkveiligheid de kern. Het is dan ook buitengewoon verheugend in uw eerste conclusie te lezen dat Rotterdam op dit terrein naar uw oordeel op de goede weg is. Uw oordeel sluit gelukkig aan op dat van de Rotterdamse bevolking en op hetgeen de cijfers van politie en justitie uitwijzen, zoals één en ander tot uitdrukking komt in de veiligheidsindex.

Uw eerste aanbeveling vloeit logisch voort uit uw conclusie: u raadt ons aan het huidige veiligheidsbeleid te continueren. Wij delen die gedachte. De ontwikkelde methodieken, ervaringen en resultaten moeten geïmplementeerd worden in de staande organisatie. De uitkomsten zijn goed maar nog jong; zij behoeven aanhoudende aandacht en verdere ontwikkeling. Bovendien zijn in de afgelopen jaren niet alleen targets bereikt; er zijn ook nieuwe inzichten verworven die in de komende jaren gestalte verdienen te krijgen.

Met het collegeprogramma, het actieprogramma Versterking van Veiligheid, en de veiligheidsindex is het veiligheidsbeleid verankerd in een methodische aanpak, systematische controle op de voortgang en een consistente monitoring en resultaatsmeting.

Tegelijkertijd hebben wij gesteld dat waar nodig onorthodoxe methoden konden worden ingezet. Het was immers in 2002 evident dat er baanbrekend werk moest worden verricht.

Wij waren en zijn van mening dat een dergelijke benadering, met de gewenste intensiteit en snelheid van handelen, alleen uitvoerbaar is door een flexibele organisatie. Het Programmabureau Veilig is daartoe naast de Bestuursdienst geplaatst. Uw rapport levert belangwekkend materiaal voor de reflectie op het lopende veiligheidsprogramma. Het is echter nog te vroeg om uw aanbevelingen ten aanzien van de organisatorische aspecten al dan niet over te nemen: ook in de komende raadsperiode dienen inhoud en doelstellingen bepalend te zijn voor de vormgeving van de uitvoering.

De flexibiliteit en ruimte van handelen zijn tegelijkertijd omkleed met zorgvuldig gekozen waarborgen, die ons in staat stellen onze bestuurlijke verantwoordelijkheid ook materieel ten volle te dragen. Het Programmabureau Veilig is geheel opgenomen in de reguliere P&C-cyclus. Over het beleidsveld

'veiligheid' in het collegeprogramma wordt op gelijke wijze als over de andere beleidsvelden gerapporteerd. Er bestaat naar onze overtuiging een goede balans tussen de benodigde vrijheid van handelen en de vereiste verantwoordelijkheden. Maar geen misverstand: wat voor ons college het meest telt, is het resultaat van de inspanningen ten aanzien van de veiligheid in de samenleving en de beleving daarvan door de Rotterdammers. De Veiligheidsindex is daarvan een afgewogen weergave, een beredeneerd samenstelsel van feiten en ervaringsgegevens. De index biedt een goede indicatie van de veiligheid, zowel in vergelijking tussen de Rotterdamse wijken onderling als in de ontwikkeling door de tijd. U heeft volledig gelijk als u stelt dat de veiligheidsindex eerder indicatief dan absoluut is. Het is geen rapportcijfer en evenmin een louter statistische meting, maar een instrument waaraan we ons beleid en inzet kunnen toetsen. Wij betreuren dan ook uw kritiek op de index. Wij constateren dat u het accent legt op de vaktechnische analyse en minder aandacht heeft voor het feit dat wij een verantwoord instrument hebben ingevoerd waarmee de inzet van mensen en middelen kan worden geprioriteerd en waaruit blijkt of er voortgang wordt geboekt. Juist daaraan hadden we behoefte, voor de sturing op de veiligheidsaanpak.

Zoals te verwachten en te begrijpen kijkt de Rekenkamer anders naar de ontwikkelingen die met het Vijfjarenactieprogramma en het collegeprogramma in gang zijn gezet, dan dat wij als bestuurders doen. U stelt vast dat niet alle prestatie-afspraken voldoende s.m.a.r.t. (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden) zijn gedefinieerd, en ook niet alle zijn voorafgegaan door nulmetingen. Het college echter heeft zich al veel eerder in dit traject een aantal belangrijke vragen gesteld: beschikken wij nu (d.w.z. bij aanvang van het collegeprogramma), gegeven de maatschappelijke en dus ook bestuurlijke urgentie tot de veiligheidsaanpak, over voldoende inzicht in de situatie om die aanpak te doen starten. De cijfers van politie en justitie gaven een scherp beeld van de feiten. Wij waren van oordeel dat uitstel - dat zou het gevolg zijn geweest van nulmetingen en vooronderzoek - noch verantwoord noch nodig was. Er is besloten tot ontwikkeling en verfijning werkenderweg. Medewerkers en partners hebben te horen gekregen dat hun volledige inzet en commitment aan hen het krediet verleende om afspraken nader uit te werken en de aanpak zonodig bij te stellen. Wij hebben inzake de versterking van veiligheid gekozen voor toewijding en voortvarendheid, boven maximale zekerheden. Dat besluit hebben we nooit betreurd.

U als Rekenkamer kijkt terug - dat is inherent aan uw taak. Eerder hebt u alle targets getoetst, mede aan de hand van het zeer gedetailleerde definitieboekje dat wij hebben opgesteld. Rotterdam kent, op voorstel van de burgemeester, zelfs een collegeprogramma dat een zeer volledige basis biedt voor de verantwoording van de veiligheidsinzet, doordat ook de aansluitende targets van politie en justitie daarin als bijlage zijn opgenomen.

Het college heeft de plicht om vooruit te kijken. Meetbaarheid is belangrijk - maar wij hechten nog meer waarde aan het maatschappelijk rendement. Overigens is nog vóór de formele vaststelling van het collegeprogramma de 0-meting van de veiligheidsindex uitgevoerd. Van daaruit is de monitoring

ontwikkeld, evenals de analyses die beide onmisbaar zijn voor de doeltreffende en doelmatige uitvoering van het veiligheidsprogramma.

In dezelfde lijn hebben we ook niet gemeend om alle zaken met betrekking tot bevoegdheden en formele aspecten vooraf geheel te regelen. Wij zien het als onze opdracht, taakstellingen en bestuurlijke uitdagingen pragmatisch op te pakken en zorg te dragen voor concrete maatregelen en programma's. De discussie over een daaraan gerelateerde aanpassing van de ambtelijke of zelfs bestuurlijke organisatie is van een andere orde. Wij willen de uitvoering van het veiligheidsprogramma daar nadrukkelijk niet door laten beïnvloeden.

Vanzelfsprekend regelen we de zaken bij voorkeur in goed overleg; over de cruciale benoeming en positionering van de stadsmariniers is terdege gesproken met de deelgemeentevoorzitters. Zij hebben ingestemd met de komst van de stadsmariniers, nadat ze eerder zelf aangaven dat de problematiek in de hotspots de deelgemeentelijke mogelijkheden te boven gaat. Wij beiden, college en deelgemeentevoorzitters, hebben vastgesteld dat onorthodoxe methoden onvermijdelijk waren. Het is dan ook aan beide partijen om de vinger aan de pols te houden en te signaleren als zaken een onbedoelde wending dreigen te nemen. De Stuurgroep Veilig is het orgaan dat dan onverwijld in kan grijpen.

Het college is zich bewust, evenals de deelgemeentevoorzitters en de stadsmariniers zelf, dat de constructie formeel niet is uitgekristalliseerd. De voornaamste vraag is echter of de stadsmariniers de vereiste resultaten boeken en of hun positie in verhouding tot de deelgemeentebestuurders werkbaar blijft. Zonder vooruit te lopen op de volgende raadsperiode beantwoorden wij beide vragen nu met 'ja'. We baseren ons daarbij onder meer op de tot op heden gepubliceerde edities van de veiligheidsindex en op de prioriteitstelling die de stadsmariniers voor hun werkerrein hebben geformuleerd.

Principieel oneens zijn wij het met uw weergave van de aanlooperperiode van de stadsmariniers. U geeft een oordeel omtrent de evaluatie van de stadsmariniers. De vroege evaluatie van de functie 'stadsmarinier', meer precies het onderzoek uitgevoerd door professor Tops, is met goede en nog immer geldende redenen zeer consciëntieus behandeld. Enkele met naam bekende medewerkers ontwikkelen een zeer belangrijke, nieuwe rol. Het past niet hen dan in een zeer vroeg stadium publiekelijk te beoordelen. Dit voorbehoud geldt natuurlijk niet onze eigen verantwoording aan de raad. Die verantwoording hebben we afgelegd, maar we hebben ervan afgezien een evaluatie op schrift vast te leggen.

Inmiddels zijn onze verwachtingen in deze bewaarheid. Iedere stadsmarinier heeft een zogenaamde focus opgesteld van zaken die met voorrang aangepakt moeten worden en daarvan zien we de resultaten terug in de hotspots. Dat is de vorm van evaluatie waartoe de stadsmarinier zich verplicht weet en die naar de aard der zaak in alle openbaarheid inzichtelijk maakt of de functie bijdraagt aan de daadwerkelijke, meetbare versterking van veiligheid.

Wij constateren dat uw weergave van het moment waarop de Stuurgroep Veilig over het onderzoek van professor Tops heeft gesproken, ongelukkig is en de indruk wekt dat deze een evaluatierapport heeft overlegd aan het college. Die indruk is

onjuist. De bevindingen van deze tussentijdse evaluatie zijn mondeling gepresenteerd en krijgen later een plaats in professor Tops' beschrijving van het veiligheidsprogramma.

Met enige verbazing hebben we kennisgenomen van uw beoordeling van de bevoegdheden zoals die berusten bij de burgemeester en bij het college. Wij herkennen ons daar in het geheel niet in. De definiëring van een wethoudersportefeuille betreffende veiligheid is in Rotterdam ontstaan en heeft juist in deze raadsperiode een versterkte positie gekregen. De zo essentiële integraliteit van het veiligheidsprogramma vindt een bestuurlijke vertaling in de verantwoordelijkheden van de betreffende wethouder, zoals afgeleid van het gehele college als bestuursorgaan.

Zeker, er is een duidelijk onderscheid tussen de verantwoordelijkheden van het college en van de burgemeester. Dat onderscheid heeft, zoals u weet, een wettelijke grondslag. De burgemeester is als bestuursorgaan verantwoordelijk voor de openbare orde, als gezagsdrager voor de politie en is voorts korpsbeheerder. Hij stuurt samen met het Openbaar Ministerie de lokale driehoek en de beheersdriehoek aan.

Door de samenstelling van de Stuurgroep Veilig, gevormd door de driehoek en vertegenwoordigers van het college, worden alle verantwoordelijkheden met betrekking tot het veiligheidsbeleid bij elkaar gebracht die essentieel zijn voor de heldere aansturing van een integraal veiligheidsbeleid. Wij begrijpen dan ook niet hoe u tot dit oordeel bent gekomen.

Tot slot: de waarde die wij hechten aan de integrale benadering ziet u ook terug in de veiligheidsindex. Weloverwogen is gekozen voor een samengesteld cijfer, waarin zowel de justitiële en politionele data als het oordeel van de bevolking gewicht in de schaal leggen. Veiligheid is een bijzondere waarde in de maatschappij, die zowel door overtredingen en misdrijven als door omgevingsfactoren en zeker door de ervaringen van burgers wordt gedefinieerd. De Rotterdamse veiligheidsindex onderstreept die complexiteit. Uw argumenten doen ons niet afwijken van de ingezette systematiek. Wij zijn u echter zeer erkentelijk voor uw kritische opmerkingen. We nemen deze in overweging, teneinde de validiteit van de veiligheidsindex voortdurend zo groot mogelijk te houden.

U sluit uw rapport af met conclusies en aanbevelingen. Onze puntsgewijze reactie daarop treft u aan als bijlage bij deze brief.

I-2 nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer stelt met instemming vast dat haar voornaamste aanbeveling om vast te houden aan het ingezette beleid zoals neergelegd in het VVR (II-1) in het licht van de getrokken conclusies door B&W wordt gedeeld. Op onderdelen van het rapport is evenwel sprake van verschillen van inzicht over bevindingen, hieraan

verbonden conclusies en aanbevelingen. Deze geven de Rekenkamer aanleiding tot de volgende opmerkingen.

positie PbV

Het standpunt van B&W over de positionering van PbV naast de Bestuursdienst gaat voorbij aan de inrichting van de Rotterdamse organisatie. De Rekenkamer vestigt met name de aandacht op de 'status aparte' van PbV, zowel ten opzichte van de Bestuursdienst als ten opzichte van andere takken van dienst. PbV is opgenomen in de reguliere P&C-cyclus (financieel), maar er is geen directie binnen de Bestuursdienst die een toetsende rol (beleid) heeft, zoals andere onderdelen van de directie beleid dat wel hebben voor de diensten.

Uit de reactie van B&W leidt de Rekenkamer af dat het veiligheidsbeleid volgens B&W ook in de komende raadsperiode een flexibele organisatie vereist. B&W meent dat het nog te vroeg is om de aanbevelingen ten aanzien van de organisatorische aspecten al dan niet over te nemen en wijst er op dat inhoud en doelstellingen bepalend zijn voor de vormgeving van de uitvoering. In reactie hierop wil de Rekenkamer opmerken dat het continueren van het huidige veiligheidsbeleid een gedachte is die B&W en Rekenkamer delen. De Rekenkamer heeft op zich geen bezwaar tegen een flexibele organisatie, maar wel tegen het feit dat de huidige organisatie op een aantal punten niet is geformaliseerd en B&W van plan is dit de komende jaren ook nog niet te gaan doen.

De Rekenkamer heeft echter in haar rapport de verwachting uitgesproken dat de huidige effectiviteit van een aantal instrumenten samenhangt met het in het beginsel tijdelijke karakter ervan en dat niet op vergelijkbare basis kan worden doorgegaan in de komende jaren. Daartoe acht de Rekenkamer het van belang dat voor een aantal instrumenten het in beginsel tijdelijke karakter wordt vervangen door een meer structurele vormgeving en inbedding. Met name geldt dit voor het Programmabureau Veilig, de stadsmariniers en de relatie tussen het stadsbestuur en de deelgemeenten.

Uit de reactie van B&W ontstaat het beeld dat voor een periode van mogelijk 8 jaar (gerekend vanaf 2002) bijzondere constructies voor de vormgeving van de uitvoering van de veiligheidsaanpak naast de reguliere organisatiestructuren zullen bestaan.

veiligheidsindex

B&W betreft de kritiek van de Rekenkamer op de index. De aandacht van de Rekenkamer voor de veiligheidsindex beperkt zich niet tot de vaktechnische kwaliteit en validiteit van de index, maar strekt zich evenzeer uit tot de uitkomsten van de index. De Rekenkamer heeft naast waardering ook een aantal inhoudelijke bezwaren bij de inrichting van de index. Deze zijn verstrekkender dan uitsluitend van vaktechnische aard en betreffen met name het in één cijfer uitmiddelen van zowel objectieve gegevens (registraties) als subjectieve gegevens (enquêteresultaten), en het opnemen van omgevingskenmerken in de veiligheidsindex.

nulmeting

B&W brengt naar voren dat de Rekenkamer - inherent aan haar taak - terugkijkt, terwijl B&W de plicht heeft vooruit te kijken. De Rekenkamer hecht eraan op te merken dat de beoordeling van het gevoerde beleid uitmondt in aanbevelingen om daarmee een bijdrage te leveren aan de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het toekomstig gemeentelijk handelen.

De Rekenkamer neemt kennis van het standpunt van B&W dat niet aan alle prestatieafspraken een nulmeting vooraf kan gaan omdat dit tot uitstel van de aanpak zou leiden. De Rekenkamer wil er op wijzen dat dit standpunt van B&W geen betrekking heeft op de bevindingen en de conclusies in haar rapport. De Rekenkamer heeft in dit rapport slechts in een enkel geval geconstateerd dat er geen nulmetingen zijn geformuleerd, maar heeft vooral geconstateerd dat de nulmetingen die volgens het definitieboekje zijn gehouden, niet aansluiten bij de beoogde resultaten en daarmee niet kunnen gelden als nulmeting. Hierdoor is niet duidelijk hoe het maatschappelijk rendement wordt bepaald.

Verder wijst de Rekenkamer er op dat in het onderzoek het wijkveiligheidsbeleid centraal staat waardoor de keuze is gemaakt om de targets van politie en justitie (zoals opgenomen in het collegeprogramma) niet te onderzoeken.

bevoegdheden

De Rekenkamer neemt kennis van het feit dat B&W er voor heeft gekozen om niet alle zaken met betrekking tot bevoegdheden en formele aspecten *vooraf* geheel te regelen. Zij heeft hier in haar rapport ook geen kritiek op geuit. Dit blijkt ook uit het feit dat de aanbevelingen van de Rekenkamer terzake zijn gericht op de toekomst. Wel meent de Rekenkamer dat er een moment dient te zijn waarop de fase van het "pionieren" overgaat in een volgende fase, die van "bestendinging". Op enig moment dient duidelijk te zijn, zeker ook voor de gemeenteraad en de deelraden, wanneer dit gaat gebeuren. De Rekenkamer acht na drie jaar pionieren nu het moment gekomen om tenminste aan te geven wanneer deze bestendinging zal worden ingezet. Zoals zij de reactie van B&W begrijpt, zal dit de komende vijf jaar echter nog niet gebeuren. De Rekenkamer acht dit geen goede ontwikkeling.

Stuurgroep Veilig

B&W merkt op dat het niet heeft gemeend om alle zaken met betrekking tot bevoegdheden en formele aspecten vooraf geheel te regelen. De Rekenkamer acht het feit dat B&W de Stuurgroep Veilig als het orgaan ziet dat onverwijld kan ingrijpen indien zaken een onbedoelde wending dreigen te nemen, echter een onvoldoende tegemoetkoming aan de door haar gesignaleerde wenselijkheid om zaken vast te (gaan) leggen. De deelgemeenten zijn zelf geen lid van de Stuurgroep. Weliswaar kunnen zij op hun verzoek voor een vergadering worden uitgenodigd, maar dit is een wezenlijk andere positie. Indien er sprake is van verschil van inzicht of zaken op een andere manier een 'onbedoelde wending' dreigen te nemen is de Stuurgroep namens B&W zelf een van de partijen. De Rekenkamer acht de rol die B&W de Stuurgroep op dit punt heeft toebedeeld dan ook geen voldoende argument om zaken vooraf niet te regelen.

stadsmarinier

Voor zover B&W zich bij de vraag of de stadsmariniers de vereiste resultaten boeken baseert op de veiligheidsindex merkt de Rekenkamer op dat er tussen de resultaten van de index en de inspanningen van de stadsmarinier geen causaal verband is aan te tonen. Dit kan te meer niet omdat diens inspanningen altijd plaatsvinden in een omgeving waar ook de deelgemeente actief is. Er is dus om twee redenen sprake van aannemelijkheid.

De Rekenkamer onderschrijft uw standpunt dat (enkele met naam bekende) medewerkers niet publiekelijk beoordeeld dienen te worden. Dat is ook niet waar een evaluatie van een beleidsinstrument 'stadsmarinier' over dient te gaan. Het is ook niet waar de Rekenkamer in haar rapport over schrijft. Een belangrijke reden dat de Rekenkamer aandacht besteedt aan deze kwestie is dat de commissie Bestuur en Veilig in oktober 2003 nadrukkelijk om een evaluatie heeft verzocht. In april 2004 is de evaluatie in de commissie gepresenteerd. De commissie constateerde toen bij monde van haar voorzitter dat de gegeven presentatie feitelijk niet de evaluatie was waar de commissie om had gevraagd, en dat de commissie de conclusie van B&W, dat het instrument stadsmarinier werkt nu niet heeft kunnen verifiëren.

De Rekenkamer is van oordeel dat een evaluatie van een dergelijk onorthodox instrument, zeker indien ook de Raad om een evaluatie heeft verzocht, dient te leiden tot een schriftelijke rapportage van de bevindingen. Volgens B&W wekt de Rekenkamer met een ongelukkige weergave van een stuurgroepverslag de indruk dat professor Tops een evaluatierapport heeft overlegd terwijl zo'n rapport er niet is. Gedoeld wordt op de passage in paragraaf II.3.9. De Rekenkamer merkt op dat, gezien het ontbreken van een dergelijk rapport, niet haar weergave maar het verslag van de Stuurgroep ongelukkig is geformuleerd.

verdeling verantwoordelijkheden

De Rekenkamer kan uit de reactie van B&W niet afleiden of en zo ja in welk opzicht haar weergave van de bevoegdheden zoals die berusten bij de burgemeester en bij B&W niet juist is. De Rekenkamer signaleert in haar rapport dat er een portefeuillehouder Veiligheid is, maar verbindt hieraan geen waardering. Wel signaleert de Rekenkamer een onevenwichtigheid. De positie van de wethouder is met de nieuwe portefeuillevverdeling sinds 2002 versterkt ten opzichte van de portefeuille Veiligheid in voorgaande colleges. Ook de positie van de burgemeester is inmiddels echter versterkt ten opzichte van voorgaande collegeperioden. Dit laatste is veroorzaakt door de beleidsmatige accentverschuivingen waardoor veiligheid, en daarmee ook openbare orde, nu de belangrijkste prioriteit van dit college is. Een groot gedeelte van de bevoegdheden op dit gebied zijn nu eenmaal op grond van de wet toebedeeld aan de burgemeester. Verder wordt de positie van de burgemeester mede bepaald door het feit dat hij en niet de wethouder Veiligheid voorzitter is van de Stuurgroep Veilig. De Rekenkamer heeft vastgesteld dat met name het functioneren van deze Stuurgroep van invloed is op de aanpak van het veiligheidsbeleid. Daarop baseert de Rekenkamer de conclusie dat de middelen en doelstellingen onevenwichtig zijn verdeeld (conclusie 3).

I-3 bijlage reactie B&W en nawoord Rekenkamer

In 2 bijlagen geeft B&W puntsgewijs reacties op een aantal conclusies en aanbevelingen. Deze worden hieronder integraal en cursief weergegeven en desgewenst gevolgd door een nawoord van de Rekenkamer.

Bijlage I: Conclusies

reactie B&W

Doelbereiking

1a. Wij delen uw conclusie dat voor enkele wijken nog een slag gemaakt moet worden. Dat gebeurt dus ook.

1c. Deze conclusie delen wij niet geheel. Er vindt in de hotspots een gerichte aanpak plaats, juist ook in de sociale veiligheidsproblematiek. Het is wel zo dat de registratie en dus ook de verantwoording daarover verbetering verdiend, met name ten dienste van de werkprocessen zelf. Er wordt momenteel een registratiesysteem getest.

1d. Binnen PbV wordt momenteel overwogen of de samenhang tussen de veiligheidsindex en de verantwoording over 'schoon en heel' verhelderd kan worden.

nawoord

1c. De Rekenkamer concludeert dat de verantwoordingsinformatie enkele hiaten bevat. De reactie van het bestuur bevestigt dit. Het is de Rekenkamer derhalve niet duidelijk welke conclusie door B&W niet geheel gedeeld wordt.

1d. De Rekenkamer waardeert dat de samenhang tussen de veiligheidsindex en de verantwoording over 'schoon en heel' door PbV wordt verhelderd.

reactie B&W

Sturing en regie

3. Het college ziet geen grond voor deze conclusie.

5. De wet noch de deelgemeenteverordening staan de geldende afspraken en aanpak in de weg.

7. De Stuurgroep Veilig bewaakt de inzet van de stadsmariniers en ziet toe op de wijkveiligheidsactieprogramma's. De Stuurgroep interenieert bij strijdigheid in de regie.

nawoord

5. De Rekenkamer heeft het er niet over dat wet of verordening, zoals B&W stelt "aan de geldende afspraken en aanpak in de weg staan". Zij constateert dat wet en verordening niet aansluiten op de taken van de deelgemeenten op het gebied van wijkveiligheid. Deelgemeenten hebben de regie over het deelgemeentelijke wijkveiligheidsbeleid, maar zijn voor de inzet van politie en andere zaken betreffende beheer en gezag afhankelijk van de burgemeester. In dit opzicht nemen zij ook een andere positie in in het BJO dan burgemeesters van de randgemeenten. Het feit dat zij materieel meepraten in het BJO doet hier niet aan

af. De Rekenkamer benadrukt dat het hier gaat om de wettelijke bevoegdheden van de burgemeester die op dit moment nu eenmaal niet overdraagbaar zijn. Ook het College kan daar op dit moment dan ook niets aan doen.

7. De Rekenkamer meent dat de zware rol die de Stuurgroep Veilig inneemt in dit proces een deel van het probleem vormt. De eigen verantwoordelijkheid van de deelgemeenten wordt hiermee én door de komst van de stadsmarinier verminderd.

reactie B&W

Wijkveiligheidsbeleid

8-10. Zeker is er een continue aandacht voor de wijkveiligheid. De invoering van Versterken van Veiligheid en de targets in het huidige collegeprogramma hebben echter voor het eerst geleid tot een algehele wijkveiligheidssystematiek die tegelijkertijd ruimte biedt tot maatwerk. De stadsbrede integraliteit, de methodische aanpak en de monitoring door middel van de veiligheidsindex maken dat de huidige aanpak zich in alle opzichten onderscheidt van de voorgaande jaren.

nawoord

8-10. Het voert te ver om, zoals B&W doet, te stellen dat de huidige aanpak zich in “alle opzichten onderscheidt van de voorgaande jaren”. De Rekenkamer concludeert juist dat er sprake is van continuïteit op hoofdlijnen voor wat betreft de inhoud van het beleid. Zij verbindt hieraan geen waardeoordeel. Wel erkent en waardeert zij daarnaast de vernieuwingen die met het VVR en door het huidige College zijn ingevoerd.

reactie B&W

12. De verantwoording inzake het veiligheidsbeleid is buitengewoon omvangrijk. Wij achten de veiligheidsindex de voornaamste resultaatmeting, in de zin van ‘outcome’, de effecten in de samenleving. De huidige verantwoording voldoet aan de vereisten, om te kunnen oordelen zowel als sturen in de ‘output’ en de ‘outcome’. Wij willen de uitvoering van het programma behoeden voor een overdaad aan rapportages.

nawoord

12. De Rekenkamer heeft begrip voor de terughoudendheid van B&W bij een overdaad aan rapportages over de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Dit laat echter onverlet dat er sprake is van een aantal tekortkomingen in de informatievoorziening en verantwoording over de prestaties en effecten van het gevoerde beleid. De Rekenkamer acht een systematisch inzicht in de geleverde prestaties (in relatie tot de gemaakte afspraken) en de effecten hiervan op de objectieve en subjectieve veiligheid van Rotterdammers een belangrijke voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van het veiligheidsbeleid, zowel in termen van doelmatigheid als doeltreffendheid.

reactie B&W

14. Vasthouden en Versterken is door ons ingezet als een aanscherping en prioritering van de wijkveiligheidsaanpak. Het is geenszins de bedoeling en het ligt ook niet in de verwachting dat daarmee wordt ingeboet aan integraliteit.

nawoord

14. B&W schrijft niet te verwachten dat aan integraliteit wordt ingeboet, maar geeft geen reactie op de inhoudelijke argumenten (zie het algemeen rapport, de paragrafen III.3.3, p. 69-71 en IV.5.3, p. 100-102). De Rekenkamer verwacht, in tegenstelling tot B&W, dat de uitkomst van dit traject is dat de integrale opzet van het wijkveiligheidsbeleid wordt losgelaten.

reactie B&W

18. We delen uw conclusie dat de betrokkenheid van bewoners voor verbetering vatbaar is. Het is ons nadrukkelijk voornemen daaraan meer aandacht te besteden.
19. De veiligheidsaanpak is een programma dat voortdurend in staat van ontwikkeling is. Dat is precies de reden waarom de Stuurgroep Veilig wekelijks bijeenkomt. Een meer reguliere formulering van maatregelen en afspraken is onzes inziens pas mogelijk bij inbedding van een bepaalde aanpak in de staande organisatie.

nawoord

19. De dynamiek van de veiligheidsaanpak en de wekelijkse sturing hiervan door de Stuurgroep Veilig laten volgens de Rekenkamer onverlet dat aan de formulering van maatregelen en prestatieafspraken kwaliteitseisen zijn te stellen die niet afhankelijk zijn van het moment waarop een bepaalde aanpak in de staande organisatie zal zijn ingebed.

reactie B&W

20. Het oordeel over de wenselijkheid van een wijkveiligheidsactieverslag is niet aan ons maar aan de deelraad.
23. Korthedshalve verwijzen wij naar onze brief aan de Rekenkamer.
24. O.i. vormt deze conclusie één van de hoofdthema's van uw rapport; reden om er in onze brief veel aandacht aan te besteden.

Bijlage 2: Aanbevelingen

reactie B&W

I. college en deelgemeenten

1. In de komende maanden beraden wij ons op de wenselijke ontwikkelingen van het veiligheidsbeleid. De gebiedsgerichte aanpak achten wij vooralsnog nuttig.
2-5. Zoals in onze brief aangegeven streven wij naar een werkbaar en te verantwoorden evenwicht tussen uitvoering en meting. Dat zal ook in de toekomst onze leidraad zijn.

Juist in een programma als dit staat daadkracht voorop en moet er ruimte zijn tot het ontwikkelen van nieuwe methoden. Vanzelfsprekend moet een nieuwe aanpak

wel geëvalueerd kunnen worden. Ten aanzien van veiligheid gaat het ons daarbij veel minder om de 'verantwoording achteraf'; evaluaties moeten ons in de eerste plaats inzicht verschaffen voor de aanscherping van de lopende en toekomstige aanpak.

6. Het werkterrein van de stadsmarinier wordt afgebakend door de prioriteiten die de Stuurgroep Veilig (namens het college) hem oplegt.

nawoord

I-2-5. De Rekenkamer merkt op dat een onderscheid is aan te brengen tussen verantwoord en evalueren. Verantwoorden en evalueren zijn volgens de Rekenkamer echter beide eveneens gericht op leren en waar nodig verbeteren. Met haar aanbevelingen beoogt de Rekenkamer beide te versterken opdat zowel het inzicht in de uitvoering van het beleid als de kennis van de effectiviteit van het gevoerde beleid en de genomen maatregelen worden vergroot.

I-6. De reactie van B&W dat het werkterrein van de stadsmarinier wordt afgebakend door de Stuurgroep Veilig impliceert dat de stadsmarinier overal aan de slag kan waar in een deelgemeenten de Stuurgroep Veilig (namens B&W) prioriteiten ziet. Naar de mening van de Rekenkamer is dit niet overeenkomstig de afspraken tussen B&W en de deelgemeentebesturen die de basis vormen voor de afbakening van de positie en reikwijdte van het werkterrein van de stadsmarinier. Het deelgemeentebestuur is niet vertegenwoordigd in de Stuurgroep Veilig.

reactie B&W

II. college

2. De formele positie van PbV is voor ons alleen interessant, voor zoverre deze invloed heeft op de veiligheidsaanpak. Vooralsnog zien wij geen reden de huidige vormgeving te heroverwegen.

3. Dat geldt mutatis mutandis ook voor de stadsmariniers.

4. De Rekenkamer hecht zeer aan de scheiding tussen objectieve en subjectieve gegevens waarop de veiligheidsindex stoelt. Ten onrecht wordt daarbij de indruk gewekt dat deze gegevens nu als het ware aan het zicht worden onttrokken. Wij bestrijden dat. De objectieve en subjectieve gegevens alsmede de omgevingsfactoren blijven in de veiligheidsindex zichtbaar.

Wij zijn onveranderd van mening dat de veiligheid in een wijk ervaren wordt als een samenstelsel van deze gegevensstromen en zullen dus ook niet afwijken van de presentatie van een algehele indexscore.

nawoord

II-2. De Rekenkamer is van mening dat de formele positie van PbV niet uitsluitend beoordeeld dient te worden in relatie tot de invloed daarvan op de veiligheidsaanpak. Ook de bredere context van de inrichting van de Rotterdamse gemeentelijke organisatie hoort daarbij in overweging te worden genomen. Deze brengt o.a. met zich mee dat al het beleid, dus zeker dat wat topprioriteit heeft, zoals dat van elke gemeentelijke dienst voorzien wordt van een bestuursdienstadvies.

II-3. Mutatis mutandis is de reactie van de Rekenkamer ten aanzien van PbV ook van toepassing op de stadsmarinier.

REKEN
KAMER
ROTT
ERDAM

VEILIG ZIJN, VEILIG VOELEN
reacties en nawoord

II-4. De Rekenkamer stelt met enige teleurstelling vast dat B&W een andere mening blijft toegedaan over de veiligheidsindex en niet voornemens is af te wijken van de ingezette systematiek. De beoordeling en waardering van het gevoerde (wijk)veiligheidsbeleid en de uitkomsten daarvan zijn gediend met een instrument dat niet zelf onderwerp van discussie wordt.

II dagelijks besturen deelgemeenten

De Rekenkamer heeft van het dagelijks bestuur van de zes betrokken deelgemeenten een reactie ontvangen. Deze reacties worden hierna integraal en cursief weergegeven. Aansluitend op de reactie zal de Rekenkamer hierop in een nawoord reageren. De Rekenkamer zal ten slotte ook in algemene zin beknopt reageren op enkele punten uit de gegeven reacties.

II-1 deelgemeente Charlois

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Charlois spreekt graag zijn waardering uit aan u en uw medewerkers voor het zorgvuldige en gedegen onderzoek naar de prestaties en effecten van het Rotterdamse wijkveiligheidsbeleid. Graag maken wij van de gelegenheid gebruik te reageren op de door u geformuleerde aanbevelingen. Daarnaast plaatsen wij enige kanttekeningen bij een aantal geformuleerde conclusies.

Kanttekeningen

Op pagina 114 van het algemene deel van uw rapport wordt gesteld: "Bij enkele deelgemeenten (Noord, Feijenoord, Charlois) is de stadsmarinier feitelijk de regisseur van de uitvoering van het lokale wijkveiligheidsbeleid, daarbij nauw samenwerkend met de veiligheidscoördinator van de deelgemeente". Het dagelijks bestuur is van mening dat deze stelling feitelijk onjuist is voor de niet onveilige wijken in de deelgemeente waarmee de stadsmarinier geen bemoeienis heeft. Nuancering behoeft deze stelling ten aanzien van de onveilige wijken Zuidplein en de Tarwewijk waar de regie op de uitvoering, overigens in goede verstandhouding, gezamenlijk wordt gevoerd door de stadsmarinier en de veiligheidscoördinator. Voorop staat dat elke vorm van uitvoering pas aan de orde was en is na verkregen bestuurlijke toestemming. Dit geldt dus ook voor de door u genoemde lijsten met targets van de stadsmarinier.

Verder wordt op pagina 135 van het algemene deel van uw rapport gesteld: "De rapportage over de uitvoering van het wijkveiligheidsbeleid is fragmentarisch. Er is geen helder beeld van de voortgang van maatregelen en prestatieafspraken. Over het wvrap wordt geen wijkveiligheidsactieverlag opgesteld". Inherent aan de planning en control cyclus bij deelgemeenten, wordt een dergelijk verslag jaarlijks opgesteld over het verleden jaar. Een wijkveiligheidsactieverlag over 2004 is daarom eerst recent door de deelgemeente Charlois opgesteld.

Commentaar op aanbevelingen

Het dagelijks bestuur onderschrijft de aanbevelingen aan de deelgemeenten zoals verwoord op pagina 143 onder 1.1 tot en met 1.6. Het systematisch werken aan veiligheid binnen de kaders van opgestelde en periodiek te actualiseren

wijkveiligheidsactieprogramma's zal in de deelgemeente Charlois worden voortgezet. Daarbij zal aandacht worden besteed aan het te behalen effect in termen van output en outcome. Daarnaast zijn wij voortdurend met andere deelgemeenten en het Programma Bureau Veilig in gesprek over best practices en wordt informatie continu uitgewisseld. Wij onderschrijven de noodzaak te komen tot (nadere) afbakening van de het werkveld van de stadsmarinier. Hierover wordt regelmatig met de stadsmarinier overlegd. Dit zal worden voortgezet en waar nodig worden geformaliseerd. De aanbevelingen genoemd onder 111.1 tot en met 111.4 (pp. 145) onderschrijven wij eveneens. De uitvoering van het stedelijke en deelgemeentelijke veiligheidsbeleid is behoorlijk en structureel ingebed in de deelgemeentelijke organisatie, terwijl de regierol op alle beleidsvelden die raken aan veiligheid steeds beter wordt opgepakt. Voorwaardelijk voor het optimaal oppakken van de regierol is echter wel een volwaardige opdrachtgeversrol waarbij ook sturing door middel van de "gouden koorden" tot de mogelijkheid moet behoren. Zoals vermeld is het rapporteren over de wijkveiligheidsactieprogramma's al opgepakt en opgenomen in de planning en control cyclus van de deelgemeente.

nawoord Rekenkamer

Met genoegen neemt de Rekenkamer kennis van het feit dat het dagelijks bestuur de aanbevelingen onderschrijft. De door de deelgemeente geplaatste kanttekeningen geven de Rekenkamer aanleiding tot het maken van een aantal opmerkingen.

De constatering dat de stadsmarinier feitelijk de regisseur is van de uitvoering van het lokale veiligheidsbeleid is gedaan in het licht van de positie die de stadsmarinier binnen de deelgemeente heeft, in het bijzonder in relatie tot de onveilige wijken. De bedoelde passage dient dan ook te worden gelezen in samenhang met de voorgaande passage waar het over onveilige wijken gaat. In het onderzoek is overigens gebleken dat de grenzen voor het handelen van de stadsmarinier op dit moment niet zijn vastgelegd. Uit de praktijk blijkt dat de mate van bemoeienis van de stadsmarinier opschuift en niet alleen betrekking heeft op de hot spots of de onveilige wijken.

Wat betreft de door het dagelijks bestuur gewenste nuancering van de stelling merkt de Rekenkamer op dat tijdens het onderzoek geregeld is gebleken dat in deelgemeente Charlois het wijkveiligheidsactieprogramma voor de Tarwewijk niet langer als een actueel document wordt beschouwd, noch door de stadsmarinier noch door de veiligheidscoördinator. De focus van de stadsmarinier is daar voor in de plaats gekomen. In het deelrapport over de Tarwewijk heeft de Rekenkamer aangegeven dat de focus van de stadsmarinier is besproken met het dagelijks bestuur van de deelgemeente, en dat de stadsmarinier een presentatie heeft gegeven in de deelgemeentelijke commissie voor Algemene Zaken.

De Rekenkamer neemt kennis van de mededeling dat recent een wijkveiligheidsactieverlag over 2004 door de deelgemeente is opgesteld. Zij vraagt zich echter af of hiermee de aanbeveling reeds is opgevolgd. Tijdens het onderzoek is namelijk

reeds van de deelgemeente vernomen dat binnen de deelgemeente een systeem van planning en control bestaat, dat de afdeling planning en control van de deelgemeente rapportages opstelt en dat deze rapportages worden beoordeeld door de gemeentelijke Accountantsdienst (ADR). De aanbeveling van de Rekenkamer heeft echter geen betrekking op de planning en controlcyclus, maar is gericht op een beleidsmatig verslag dat direct is gekoppeld aan het wijkveiligheidsactieprogramma. Uit het feit dat de beleidsmatig en inhoudelijk meest betrokken afdeling (Openbare orde en veiligheid) niet is betrokken bij deze rapportages meent de Rekenkamer te mogen afleiden dat het hier niet om een rapportage van beleidsinhoudelijke aard gaat.

II-2 deelgemeente Delfshaven

Met belangstelling heb ik [voorzitter dagelijks bestuur, de heer T. Harreman] kennis genomen van het conceptrapport "wijkveiligheid" bestaande uit het algemene rapport en het deelrapport Delfshaven/Spangen. In het eerste deel van mijn reactie zal ik ingaan op de door u gedane aanbevelingen. Tot slot neem ik de vrijheid om te reageren op een aantal onjuiste feitelijkheden in het rapport.

Aanbevelingen voor B&W en de deelgemeenten

- 1. Blijf werken met de systematiek van het wijkveiligheidsactieprogramma zoals dit is opgezet door het PbV.
Dat doet de deelgemeente Delfshaven.*
- 2. Versterk de uitvoering door de geformuleerde doelen van beleid strakker uit te werken in concrete maatregelen en heldere prestatieafspraken. Hanteer daarbij consequent de SMART-normen, en verduidelijk de systematiek van de wvap's voor wat betreft het onderscheid tussen maatregelen en prestatieafspraken.
Naar aanleiding van de eerste ervaringen met het maken en uitvoeren van wvap's is dit een aanbeveling die ik onderschrijf. Inmiddels is er ambtelijk overleg geïnitieerd met het PbV om hier gezamenlijk aan te werken.*
- 3. Besteed meer aandacht aan de onderbouwing van maatregelen in termen van beoogde doelen en verwachte effecten.
Idem als onder 2.*
- 4. Versterk de controle op de uitvoering en het zicht op resultaat door meer aandacht te schenken aan de verantwoording van geleverde prestaties en bereikte resultaten in relatie tot de beoogde effecten. [Draag zorg voor verantwoordingsinformatie die aansluit bij de beoogde informatie].
Op dit moment vindt een dergelijke verantwoording aan de stedelijke Stuurgroep Veilig deels plaats middels de tweejaarlijkse maraps over de wvap's.*
- 5. Besteed op systematische wijze aandacht aan evaluatie van het gevoerde beleid en/of onderdelen daarvan. Identificeer de succes- en faalfactoren. Vergroot het*

*inzicht in het hoe en waarom van 'best practices' alsmede van 'worse cases'.
Leg bevindingen terzake vast om ervan te (kunnen) leren. Stimuleer de
uitwisseling van relevante kennis, zoals tussen de deelgemeenten onderling als
tussen PbV en de deelgemeenten.*

*De deelgemeente is fysiek en financieel niet in staat om dergelijke evaluaties uit te
voeren en is dus ook niet in de gelegenheid om succes- en faalfactoren daaruit te
destilleren. De taak van de deelgemeente beperkt zich grotendeels tot de regie op
en uitvoering van de wvap's en de verantwoording daarover.*

*Er is een pilot rond het onderwerp best-practices van start gegaan onder
aansturing van het PbV. Onderwerp van de pilot is het toegankelijk maken van
best practices voor ambtenaren en bewoners middels een website in ontwikkeling.
Hieraan gaan in de toekomst alle deelgemeenten, dus ook Delfshaven, een bijdrage
leveren. Verder is er een veiligheidscoördinatoren overleg waarin uitwisseling van
relevante kennis tussen deelgemeenten onderling en het PbV plaatsvindt.
Daarnaast is er jaarlijks een wijkveiligheidssymposium waaraan een bijdrage
wordt geleverd door deelgemeenten, diensten en bestuurders.*

6. Baken het werkkerrein van de stadsmariniers af.

*In Delfshaven leidt de niet vastgelegde rol tot nu toe niet tot onoverkomelijke
problemen. Wel is het instituut stadsmarinier geen structurele oplossing voor de
aansturingperikelen met betrekking tot diensten op sommige terreinen. Wel is de
stadsmarinier een goed hulpmiddel gebleken om op korte termijn een aantal
processen aan te jagen. Op het moment dat een gebied uit de gevarenczone raakt,
moeten de taken geborgd worden in de reguliere werkprocessen. Verder zou het
gekozen deelgemeentebestuur liever rechtstreeks de beschikking krijgen over
middelen om de wijkveiligheidsaanpak voortvarend ter hand te kunnen nemen,
dan daarbij afhankelijk te zijn van een ambtenaar. Gedacht kan worden aan het
ophogen van de Doeluitkering Veilig.*

Aanbevelingen voor de dagelijks besturen van de deelgemeente.

*1. Verstevig de eigen deelgemeentelijke rol als regisseur van het
wijkveiligheidsbeleid. Houd daarbij rekening met de onderscheiden
sturingsrelaties.*

*Allereerst merk ik op dat de conclusie van de rekenkamer over de visie van de
deelgemeente op haar regierol (p. 25, III-6 van het deelrapport
Delfshaven/Spangen) niet aansluit bij de beschrijving daarvan eerder in het
genoemde hoofdstuk. Daar wordt verwezen naar het wvap Spangen waarin de
deelgemeente aangeeft drie typen sturingsrelaties te onderscheiden. Een goede
samenwerkingsrelatie is bij al die sturingsrelaties van groot belang, maar indien
noodzakelijk zal altijd worden teruggegrepen op de formele relatie zoals
opdrachtgever-opdrachtnemer en/of subsidierelatie en alles in het werk worden
gesteld om de afgesproken prestaties te realiseren.*

*De deelgemeente Delfshaven maakt op dit moment een reorganisatieproces door,
waarbij de inzet is dat er drie gebiedskantoren komen van waaruit de regie en
sturing op de uitvoering nog sterker ter hand kan worden genomen. Wat betreft de
sturingsrelaties is het deelgemeentebestuur van Delfshaven van mening dat er*

sprake zou moeten zijn van ofwel een opdrachtnemer-opdrachtgever-relatie (met diensten en gesubsidieerde instellingen), ofwel een netwerkrelatie met overige partijen. Wel is het zo dat ook in dat laatste geval gewerkt moet kunnen worden met SMART prestatieafspraken.

Op dit moment geeft de relatie met sommige diensten af en toe problemen. Als input voor een tweede vijfjarenactieprogramma is door dit bestuur aangegeven dat hierin van het stedelijk bestuur een duidelijk stellingname wordt verwacht. Noodzakelijk is dat deelgemeenten gaan over de inzet van diensten in de eigen wijken en dat het stadsbestuur zich wat wijkbeheer betreft beperkt tot de wijze van bedrijfsvoering van die diensten. Indien het stadsbestuur dan toch wenst te interveniëren, dan dient dit plaats te vinden via het deelgemeentebestuur en niet rechtstreeks met de diensten.

- 2. Verduidelijk de onderlinge positiebepaling in geval van de aanwezigheid van een stadsmarinier. Waarborg de positie van de deelgemeentelijke regisseur wanneer de stadsmarinier vertrekt.*

Ik ben het eens met de stelling dat het College zorg moet dragen voor een positieverduidelijking, maar tot op heden heeft het ontbreken daarvan niet tot problemen geleid. Wel blijft de stadsmarinier een vreemde eend in de bestuurlijke constructie van gemeente-deelgemeenten-diensten. De functie van wijkveiligheidscoördinator kent, ook in de nieuwe organisatie, voldoende waarborgen om als deelgemeentelijk regisseur te kunnen functioneren. De aanwezigheid van de stadsmarinier heeft daarop geen negatieve invloed gehad. Wel vreest het deelgemeentebestuur dat, indien de stadsmarinier vertrekt, ook zijn financiële bijdrage aan de wijkveiligheidsaanpak verdwijnt.

- 3. Houd het wijkveiligheidsactieprogramma actueel. Stel de deelraad in de gelegenheid jaarlijks kennis te nemen van het wvap als document, van de doelen en van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen.*

Dit is de huidige werkwijze binnen Delfshaven, al is de schriftelijke vastlegging in het format voor verbetering vatbaar. De deelraad krijgt twee keer per jaar inzicht in de voortgang van de uitvoering van de wvap's middels de marap. Ook bijgestelde wvap's worden aan de deelraad aangeboden.

- 4. Rapporteer aan de deelraad op het niveau van de doelen in relatie tot de maatregelen. Verschaf de deelraad inzicht in de relatie tussen beoogde en gerealiseerde prestaties aan de hand van een wijkveiligheidsactieverslag (wvav). Besteed daarbij aandacht aan mogelijke verklaringen voor en oorzaken van achterblijvende prestaties.*

Het meer in verband brengen van doelen en maatregelen is iets wat in de maraps moet worden bewerkstelligd. Er is geen voornemen om naast deze maraps nog wijkveiligheidsactieverlagen te gaan maken. Wel zal in de nieuwe organisatie gekeken moeten worden hoe er vanuit de gebieden over de voortgang van de uitvoering van onder meer de wvap's gerapporteerd gaat worden. Daarbij zal rekening worden gehouden met de aanbeveling dat de deelraad inzicht dient te krijgen in de relatie tussen beoogde en gerealiseerde prestaties.

Tot zover de reactie op de aanbevelingen richting B&W en de dagelijks besturen van de deelgemeenten.

Voorts hecht ik eraan de aanbeveling aan B&W inzake de veiligheidsindex te onderschrijven. Beter inzicht in de samenstelling van de indexcijfers levert input op voor nadere precisering van de maatregelen, de prestatieafspraken en de daarmee beoogde doelen in de wvap's.

Rest mij nog te reageren op een aantal feiten in het deelrapport Delfshaven/Spangen die naar mijn mening onjuist zijn:

- *de actielijst van de stadsmarinier zoals genoemd op pagina 12 is wel geaccordeerd in het overleg tussen de deelraadsvoorzitter en de stadsmarinier;*
- *het op p.15 genoemde budget van de stadsmarinier bedraagt geen € 6,5 mln;*
- *het op p.21 genoemde mini-BJO wordt tot op de dag van vandaag voortgezet en bestrijkt inmiddels ook het gebied Oud Mathenesse-Het Witte Dorp.*

nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer neemt met instemming kennis van het feit dat het dagelijks bestuur van de deelgemeente Delfshaven de conclusies en aanbevelingen van het algemene rapport grotendeels onderschrijft. De reactie geeft de Rekenkamer aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Aanbeveling I-4 over het versterken van de controle op de uitvoering en het zicht op resultaat betreft niet alleen de verantwoording aan de Stuurgroep Veilig. Ook de sturing van de uitvoering door het dagelijks bestuur is hiermee gediend. De Rekenkamer acht de tweejaarlijkse maraps aan de Stuurgroep Veilig vanwege het algemene karakter (deelgemeente als geheel, alleen successen en knelpunten) niet toereikend als verantwoording aan de deelraad. De maraps zoals de deelgemeente Delfshaven deze reeds opstelt vormen volgens de Rekenkamer een goede basis voor het aanbevolen wijkveiligheidsactieverslag.

De Rekenkamer acht de deelgemeenten voldoende in staat om het gevoerde beleid te evalueren. Zeker ten aanzien van de projectmatige onderdelen van het wijkveiligheidsactieprogramma kunnen op zijn minst projectevaluaties worden gehouden. Ook zijn evaluaties nodig om de mogelijke verklaringen voor en oorzaken van achterblijvende prestaties te achterhalen. Juist ook voor de deelgemeente Delfshaven zijn de Rekenkamer hiervan treffende voorbeelden gebleken.

De Rekenkamer heeft in het algemene rapport haar waardering laten blijken voor de mate waarin de deelgemeente een visie heeft geformuleerd op haar regierol. Deze visie richt zich vooral expliciet op samenwerking. Het onderscheid dat de deelgemeente maakt tussen de drie typen sturingsrelaties is volgens de Rekenkamer feitelijk van aard.

De opmerkingen over feitelijke onjuistheden zijn als volgt verwerkt in het deelrapport Delfshaven. De opmerking over de actielijst van de stadsmarinier is

verwerkt, met als kanttekening dat de Rekenkamer accordering in het overleg tussen de deelraadsvoorzitter en de stadsmarinier niet gelijk acht aan bestuurlijke vaststelling. De genoemde omvang van het budget van de stadsmarinier is ontleend aan het interview met de stadsmarinier.

II-3 deegemeente Feijenoord

In het kader van uw verzoek tot bestuurlijk wederhoor, berichten wij u het volgende.

Het Dagelijks Bestuur stelt het ten zeerste op prijs dat de in de fase van ambtelijk wederhoor gegeven beschouwing vrijwel geheel door de Rekenkamer is gevolgd. Het Dagelijks Bestuur stelt het op prijs dat thans gekomen is tot een meer evenwichtige en gezaghebbende rapportage, welke recht doet aan de turbulente ontwikkeling die het wijkveiligheidsbeleid in Feijenoord de afgelopen tijd heeft doorgemaakt.

Het Dagelijks Bestuur verwacht dat deze rapportage ondersteunend kan zijn aan het resultaatgericht neerzetten van het tweede Vijfjarenprogramma Veilig.

De door de Rekenkamer gedane, op de deegemeente betrekking hebbende aanbevelingen, worden in grote mate onderschreven door het Dagelijks Bestuur, sterker nog, aan een groot deel van de aanbevelingen wordt reeds uitvoering gegeven.

De aanbevelingen zullen tevens onderwerp van bespreking zijn in het Cluster Veilig c.q. het overleg tussen voorzitters, burgemeester en wethouder Veilig, in het kader van de totstandkoming van het 2^e Vijfjarenprogramma Veilig.

nawoord Rekenkamer

Het dagelijks bestuur van de deegemeente Feijenoord heeft reeds tijdens het ambtelijk wederhoor een inhoudelijke reactie gegeven op het rapport. Dat is echter niet de bedoeling van deze fase, omdat reacties in ambtelijk wederhoor niet worden opgenomen in de publicatie. De Rekenkamer vat de eerder ontvangen reactie bestuur daarom kort samen. Het dagelijks bestuur plaatste kanttekeningen bij feitelijkheden die de ontwikkeling van het veiligheidsbeleid in Feijenoord in de periode 2003 tot en met tenminste einde 2004 betreffen. De kanttekeningen hadden onder meer betrekking op het feit dat het medio 2004 aangetreden nieuwe dagelijks bestuur de wijkprogramma's heeft bewerkt, en dat de stedelijke Stuurgroep Veilig in oktober 2004 een positief oordeel heeft uitgesproken over de ingezette koers. Ook bracht het dagelijks bestuur naar voren dat de brede opzet van de wijkprogramma's zoals die door het vorige dagelijks bestuur was opgezet in de tweede helft van 2004 was verlaten, en dat het dagelijks bestuur onmiddellijk na het aantreden is begonnen met het verder verscherpen van de focus van de wijkprogramma's rond de thema's Veilig/Schoon/Heel. Verder gaf het dagelijks bestuur aan het niet eens te zijn met de door de Rekenkamer in het algemene

rapport gegeven waardering van de samenwerking tussen de deelgemeente en politie, justitie en diensten.

Het onderzoek van de Rekenkamer heeft betrekking op de periode 2002-2004, en is begin december 2004 afgesloten. In juni 2004 is het huidige dagelijks bestuur aangetreden. Een groot deel van de door de Rekenkamer onderzochte periode heeft dus betrekking op beleid dat is opgezet en uitgevoerd door het vorige dagelijks bestuur. Dit betekent dat ook het onderzoek van de Rekenkamer voor een belangrijk deel bevindingen heeft opgeleverd die over die periode gaan. De Rekenkamer heeft in de eerdere reactie dan ook geen aanleiding gezien het conceptrapport aan te passen op de onderdelen die gaan over de periode 2002 tot juni 2004. Wel heeft zij naar aanleiding van die reactie het conceptrapport nogmaals gezien voor wat betreft de periode juni tot december 2004. Aan de kanttekeningen van het dagelijks bestuur is de Rekenkamer in zoverre tegemoet gekomen dat zij een aantal zaken heeft toegevoegd. Zo is in aparte paragrafen ingegaan op de actuele ontwikkelingen in het wijkveiligheidsbeleid en op het wijkactieprogramma 2004-2006. De toevoegingen hebben er toe geleid dat in het algemeen rapport op enkele onderdelen alsnog positief is gescoord. Dit betreft tabel V-5 (score doelen en prioriteiten), tabel V-6 (score maatregelen en prestatieafspraken wvrap's) en tabel V-8 (beeld relatie deelgemeente en actoren).

II-4 deelgemeente Hoogvliet

Conform artikel 11 van de Verordening Rekenkamer Rotterdam deelt het Dagelijks Bestuur van de deelgemeente Hoogvliet u mee, dat zij de gevolgtrekkingen in het conceptrapport Wijkveiligheid van 3 maart 2005 onderschrijft en de intentie heeft de aanbevelingen in praktijk te brengen.

nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer neemt met instemming kennis van het feit dat het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoogvliet conclusies en aanbevelingen onderschrijft.

II-5 deelgemeente Noord

Hiernavolgend is gelet op het verzoek van de Rekenkamer, de bestuurlijke reactie weergegeven op het conceptrapport/bestuurlijk wederhoor, de dato 3 maart 2005, (deelrapport Noord/Oude Noorden).

Het Programmabureau Veilig heeft het wijkveiligheidsactieprogramma voor het Oude Noorden in 2003 getoetst. Het PbV stelde vast dat hierbij niet specifiek en vooraf met bewoners en ondernemers een communicatie- en participatietraject was gevolgd. De aanpak van wijkveiligheid (en leefbaarheid) staat sinds 1991 op de bestuurlijke agenda in Noord. Communicatie- en participatietrajecten verliepen hiermee in gelijke tred. Op al die participatie- en communicatierondes werd voortgebouwd met de komst van de Wijkveiligheidsactieprogramma's in

2002/2003. Het bestuur vond het daarom niet nodig in dit kader een extra en expliciet traject op te nemen. Ook omdat het bestuur de aanpak van wijkveiligheid als een integraal onderdeel ziet van wijkgericht werken. Hierna volgt een nadere toelichting op onze aanpak sinds 1991.

Reeds in 1991 is er - voortgekomen uit een bewonersinitiatief - een veiligheidscoördinator aangesteld in de Provenierswijk, dit ondermeer vanwege de "Perron-nulproblematiek" op en rond het Centraal Station.

In 1993 werd de veiligheidsaanpak een onderdeel van het wijkbeheer en kwamen er wijkaanpakprogramma's, gebaseerd op interviews met bewoners en ondernemers. Bijna jaarlijks werden door het onderzoeksbureau BOOM (Bureau Onderzoek Op Maat) en door de sector Wijken bewoners en ondernemers bevraagd op het onderwerp veiligheid.

Wijkperspectieven werden opgesteld en gingen in 1998 van start, met daaraan gekoppeld de uitvoeringsprogramma's. Hierbij was de veiligheidsaanpak een integraal onderdeel.

Wederom volgde tussen 1999-2000 een intensieve bewonersparticipatieronde via de actie "Zo Werkt Dat In Onze Wijk". Tevens vond in het kader van het GSB (Grote Steden Beleid) en de SWA (Stedelijke Wijkaanpak) intensieve participatie en communicatie (rijdend theeterras) met bewoners en ondernemers plaats. In het Oude Noorden leidde dit in 2001 tot initiatieven van bijvoorbeeld ondernemers, die gehonoreerd konden worden met het project Veilig Ondernemen in 2003 (convenant tussen gemeente, deelgemeente en een ondernemersfederatie).

In de Agniesebuurt vond in 2001/2002 een groot en extra onderzoek op leefbaarheid en veiligheidsbeleving plaats (Rapportages Joke van der Zwaard) in samenspraak met bewoners. (Zie II-2-5, alsmede de laatste volzin op pagina 17 is onvolledig c.q. onjuist. Zie ook blz. 25 onderaan: Er is niet aangegeven etc. Blz.26 onderaan: bewoners zijn niet betrokken etc.).

Na ontvangst van deze reactie heeft de Rekenkamer het dagelijks bestuur verzocht alsnog een reactie te geven op de aanbevelingen, zoals de Rekenkamer bij aanbidding van het conceptrapport had verzocht. Vervolgens is van de voorzitter van de deelgemeente via e-mail op 24 maart 2005 de volgende reactie ontvangen.

Allereerst verwijs ik [voorzitter dagelijks bestuur, de heer A. van de Wal] voor onze reactie naar de mail van vorige week. Daarin liet ik melden, dat het PbV het langdurige proces van participatie en communicatie negeert waar het gaat om onze deelgemeentelijke wijkvisies en integrale aanpak. Iets waar het PbV door de focus steeds meer problemen mee heeft (geldt zowel voor het deelrapport, als het algemene: zie opmerkingen over participatie).

Met betrekking tot het deelrapport:

- *blz. 14: mijn eigen analyse en presentatie was gebaseerd op uitgebreide consultatie van individuele bewoners, of vertegenwoordigers van bewoners uit het ON! M.i. is de laatste conclusie op blz.17 dus onjuist;*
- *blz.49: Het deelgemeentebestuur heeft wel degelijk een termijn laten vaststellen door de deelraad: namelijk 2006! (doelbereiking en effecten).*

Het algemene rapport:

Ik onderschrijf in hoge mate, voor zover ik dat overzien kan, conclusies en aanbevelingen. Nog een enkele opmerking:

- 1. De invoering van de wvap's heeft bij een aantal deelgemeenten mede geleid tot reorganisatie (wijkgericht werken)*
- 2. Blz.50: nummer 8 is wat mij betreft te algemeen, geldt in ieder geval niet voor Noord. (zie ook opmerkingen over de rol van de stadsmarinier in Noord blz.114)*
- 3. Ik ben het absoluut oneens met de constatering dat de relatie Noord met de stad slecht is; is ook nergens op gebaseerd: tabel V-8, blz. 122; ambtelijk is er wel een spannende relatie met het PbV.*
- 4. Ik vind de opmerkingen over de rol van diensten op blz. 123 wel mager, zeker wat betreft de soc.mij.diensten! Idem nr. 11, blz.135;*
- 5. Blz.144, 2: Het PbV moet vooral programmabureau zijn en programma's schrijven, en zeker geen tak van dienst worden.*
- 6. Stadsmariniers zouden moeten worden vervangen door een doeluitkering, opdat er kwaliteit ingekocht/gehuurd kan worden.*
- 7. Het PbV moet geen controlerende en voorschrijvende rol vervullen t.o.v. deelgemeentebesturen daar zijn deelraden voor.*
- 8. Punt 4, blz. 145 geldt in feite ook voor de gemeenteraad.*
- 9. In het algemeen vind ik de rol en positie van het PbV nogal onzichtbaar, ook bijv. naar B&W en Raad.*

nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer heeft kennisgenomen van de toelichting die de deelgemeente geeft op de door haar gevolgde aanpak van wijkveiligheid (en leefbaarheid) sinds 1991. Zij merkt op dat de norm dat bewonersparticipatie voorafgaand aan het vaststellen van het wvap plaatsvindt, gaat over het betrekken van bewoners bij de analyse van de specifieke problemen in de wijk en de noodzakelijk geachte maatregelen, een en ander ten behoeve van het opstellen van het wijkveiligheidsactieprogramma. Dergelijk overleg dient dus wijkgericht plaats te vinden. Ook uit de nu gegeven uiteenzetting blijkt niet of dit is gebeurd, en in welke mate dit vervolgens van invloed is geweest op het wvap. De Rekenkamer wijst er ten overvloede op dat zij expliciet in het rapport heeft vastgesteld dat de deelgemeente wel actief contact zoekt met bewoners waar het gaat om de oplossingen die men voor de wijkveiligheidsproblemen heeft bedacht. De deelgemeente heeft inderdaad in het bestuursprogramma een termijn (2006) gesteld voor het behalen van de algemene doelstelling.

De Rekenkamer neemt verder met instemming kennis van het feit dat deelgemeente Noord de conclusies en aanbevelingen van het algemene rapport onderschrijft. Voor zover een gemaakte opmerking leidt tot een inhoudelijke reactie van de Rekenkamer wordt deze reactie hieronder weergegeven. Tabel V-8 geeft een globale score weer van de relaties tussen de betrokken actoren. De Rekenkamer heeft zich hierbij vooral gebaseerd op het beeld zoals dit is verkregen uit zowel de ambtelijke als de bestuurlijke interviews. Uit deze interviews kwam naar voren dat men kritisch is ten opzichte van de centrale stad. De Rekenkamer benadrukt dat het hier met name gaat om de relaties tussen uitvoerende actoren. De constatering door de deelgemeentevoorzitter dat er ambtelijk een spannende relatie is met het PbV sluit hier ook op aan.

De aanbeveling om aan de deelraad te rapporteren op het niveau van de doelen in relatie tot de maatregelen (aanbeveling III.4) is gericht aan de dagelijks besturen van de deelgemeenten en niet tevens aan B&W omdat het hier specifiek gaat om rapportage op het niveau van de wvap's. De Rekenkamer is van mening dat rapportage aan de gemeenteraad op een dergelijk niveau niet zinvol is.

II-6 deelgemeente Overschie

Allereerst willen wij u bedanken voor de overzichtelijke en heldere manier waarop u hebt aangegeven op welke manier u bent omgegaan met de ambtelijke reactie op de eerste versie van de conceptrapportage.

Door middel van deze brief reageren wij op de aanbevelingen en conclusies zoals u deze voorlopig presenteert. Tevens willen wij een algemene opmerking plaatsen.

Algemeen

Het Wvap is een van de eerste Wvap's die in Rotterdam tot stand zijn gekomen, en zoals u opmerkt was Overschie de eerste deelgemeente die naar het oordeel van de stedelijke Stuurgroep Veilig met het Wvap op alle onderdelen groen scoorde.

Uw kritiek op ons Wvap zullen wij zeker ter harte nemen en gebruiken om het tweede Wvap verder te verbeteren. Wij vinden het jammer dat we niet meer begrip teruglezen voor het feit dat dit eerste Wvap uw toets der kritiek niet altijd kon doorstaan. Het positieve oordeel van de stedelijke Stuurgroep Veilig was en blijft voor ons het teken dat wij met de kennis en ervaring van destijds een goed product hebben neergezet.

Aanbevelingen algemene rapport

Aanbevelingen voor B&W en deelgemeenten

- 1. Blijf werken met de systematiek van het wijkveiligheidsactieprogramma zoals dit is opgezet door PbV.*

Veiligheid is een kerntaak van de gemeentelijke overheid, vanzelfsprekend dragen wij daar als deelgemeente ook volop aan bij. Een Wvap is daarbij een middel en geen doel op zich. Uw conclusie dat het Wvap veel staand beleid bevat, is juist. Wij hechten eraan te benadrukken dat hieruit eens te meer blijkt dat de deelgemeente

Overschie ook voor het Wvap veel aan wijkveiligheid deed, maar dat het toen alleen niet in samenhang onder de paraplu 'veilig' werd gepresenteerd. Het Wvap heeft naar onze mening juist een grote meerwaarde gehad in afstemming tussen bestaande programma's. Voor een veilige wijk is een Wvap wellicht een te zwaar middel om blijvend te hanteren. Vooralsnog zien wij de meerwaarde van het Wvap en hebben wij besloten het Wvap te actualiseren en daarbij gebruik te maken van uw aanbevelingen.

2. Versterk de uitvoering door de geformuleerde doelen van beleid strakker uit te werken in concrete maatregelen en heldere prestatieafspraken.

In het geactualiseerde wijkveiligheidsactieprogramma zullen doelen - waar nodig - verder uitgewerkt worden in (andere) SMART geformuleerde concrete maatregelen en prestatieafspraken.

3. Besteed meer aandacht aan de onderbouwing van maatregelen in termen van beoogde doelen en verwachte effecten.

In het geactualiseerde Wvap van de deelgemeente Overschie wordt per thema zowel de verwachte output als outcome beschreven van de wijkveiligheid aanpak. Hieronder hangen weer een aantal maatregelen. Naast de veiligheidsindex gebruiken wij voor onze analyse nadrukkelijk ook de informatie zoals wij deze bijvoorbeeld uit de wijkgesprekken verkrijgen. Deze informatie is concreter, actueler en door snel met maatregelen te reageren oogsten we volop waardering van onze burgers.

4. Versterk de controle op de uitvoering en het zicht op resultaat door meer aandacht te schenken aan de verantwoording van geleverde prestaties bereikte resultaten in relatie tot beoogde effecten. Draag zorg voor verantwoordingsinformatie die aansluit bij de beoogde effecten.

Er wordt twee keer per jaar gerapporteerd aan het dagelijks bestuur van de deelgemeente en aan de stedelijke Stuurgroep Veilig over de resultaten die bereikt zijn met de wijkveiligheidsaanpak uit het Wvap. Dat zijn de twee momenten waarop de diensten hun behaalde resultaten aan de deelgemeente kenbaar maken. Dit zijn tevens de momenten waarop de deelgemeente controle op de uitvoering heeft en daardoor zicht op het resultaat. Dit geeft - door prestatieafspraken SMART te formuleren en overeenkomstig te laten rapporteren - een helder beeld. De laatste stap: zorg dragen voor een betere aansluiting op de beoogde effecten, vinden wij een goede suggestie die wij zeker mee zullen nemen bij onze actualisatie.

5. Besteed op een systematische wijze aandacht aan evaluatie van het gevoerde beleid en/of onderdelen daarvan.

Aan de hand van rapportages die de deelgemeente Overschie ontvangt van partners waarmee een subsidierelatie / opdrachtgever - opdrachtnemer bestaat, wordt gekeken of de ingezette lijnen nog wel aansluiten bij de actuele situatie. Voor de overige partners geldt dat er in de Stuurgroep Veilig permanent gekeken wordt of het beleid bijgesteld moet worden.

Aanbevelingen voor de dagelijks besturen van de deelgemeenten

1. Verstevig de eigen deelgemeentelijke rol als regisseur van het veiligheidsbeleid. U concludeert dat de deelgemeente een heldere visie heeft op de eigen regierol. De relatie van de deelgemeente met de partners is uitstekend. Wij proberen ons vanuit onze visie nog meer te concentreren op een strategische aansturing.

2. Verduidelijk de onderlinge positiebepaling in geval van aanwezigheid van een stadsmarinier.

In Overschie zijn geen hotspots waar de stadsmariniers op locatie zijn gevestigd. Ook met de stadsmariniers die op een thema gericht zijn, hebben wij als veilige wijk nog nauwelijks contact gehad.

3. Houd het wijkveiligheidsactieprogramma actueel.

Het Wvap van de deelgemeente Overschie wordt geactualiseerd. Alle informatie die het bestuur krijgt via de wijkgesprekken vormt een constante toetsing of het beleid nog actueel is. Op deze manier is er voeling met wat er speelt en kan er snel bijgestuurd worden.

4. Rapporteer aan de deelraad op het niveau van de doelen in relatie tot de maatregelen.

De deelraad wordt via de commissie bestuurlijke zaken op de hoogte gehouden van de stand van zaken van het wijkveiligheidsbeleid.

Als afsluiting zijn we blij met het positieve oordeel van de Rekenkamer over het wijkgesprek. Wij delen dit positieve oordeel en wij kunnen andere deelgemeenten dan ook van harte aanbevelen dit succesvolle instrument te gebruiken.

nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer heeft kennis genomen van de toelichting van de deelgemeente op het wvap Overschie. De Rekenkamer neemt verder met instemming kennis van het feit dat de deelgemeente Overschie de conclusies en aanbevelingen van het algemene rapport onderschrijft. De reactie geeft de Rekenkamer aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Aanbeveling I-4 over het versterken van de controle op de uitvoering en het zicht op resultaat betreft niet alleen de verantwoording aan de Stuurgroep Veilig. De Rekenkamer acht de tweejaarlijkse maraps aan de Stuurgroep Veilig vanwege het algemene karakter (deelgemeente als geheel, alleen successen en knelpunten) niet toereikend. De marap zoals de deelgemeente Overschie deze reeds opstelt kan volgens de Rekenkamer dienen als uitgangspunt voor verdere ontwikkeling van dit verantwoordingsdocument.

De Rekenkamer merkt verder op dat de rapportages die Overschie ontvangt niet zonder meer zijn te beschouwen als evaluaties van het gevoerde beleid (of onderdelen daarvan). Zeker ten aanzien van de projectmatige onderdelen van het wijkveiligheidsactieprogramma kunnen op zijn minst projectevaluaties worden

gehouden. Ook zijn evaluaties nodig om de mogelijke verklaringen voor en oorzaken van achterblijvende prestaties te achterhalen.

Enkele opmerkingen van feitelijke aard die in een bijlage zijn meegestuurd, heeft de Rekenkamer in het deelrapport Overschie verwerkt.

II-7 overzicht reactie op aanbevelingen

De reacties van B&W en de dagelijks besturen van de deelgemeenten op de aanbevelingen zijn in navolgende tabellen samenvattend weergegeven. Daarbij is een onderscheid aangehouden tussen overgenomen of onderschreven (+), gedeeltelijk overgenomen (+/-) of niet overgenomen (-).

tabel II-1 reactie op aanbevelingen voor B&W en dagelijks besturen van de deelgemeenten

	dagelijks bestuur deelgemeente						
	B&W	Charlois	Delfshaven	Feijenoord	Hoogvliet	Noord	Overschie
I-1	+	+	+	+	+	+	+
I-2	+/-	+	+	+	+	+	+
I-3	+/-	+	+	+	+	+	+
I-4	+/-	+	+	+	+	+	+
I-5	+/-	+	-	+	+	+	+
I-6	-	+	+/-	+	nvt	+	nvt

Toelichting aanbevelingen:

- I-1 Blijf werken met de systematiek van het wijkveiligheidsactieprogramma zoals dit is opgezet door PbV.
- I-2 Versterk de uitvoering door de geformuleerde doelen van beleid strakker uit te werken in concrete maatregelen en heldere prestatieafspraken. Hanteer daarbij consequent de SMART-normen, en verduidelijk de systematiek van de wvap's voor wat betreft het onderscheid tussen maatregelen en prestatieafspraken.
- I-3 Besteed meer aandacht aan de onderbouwing van maatregelen in termen van beoogde doelen en verwachte effecten.
- I-4 Versterk de controle op de uitvoering en het zicht op resultaat door meer aandacht te schenken aan de verantwoording van geleverde prestaties en bereikte resultaten in relatie tot beoogde effecten. Draag zorg voor verantwoordingsinformatie die aansluit bij de beoogde resultaten.
- I-5 Besteed op een systematische wijze aandacht aan evaluatie van het gevoerde beleid en/of onderdelen daarvan. Identificeer de succes- en faalfactoren. Vergroot het inzicht in het hoe en waarom van 'best practices', alsmede van 'worst cases'. Leg bevindingen terzake vast om ervan te (kunnen) leren. Stimuleer de uitwisseling van relevante kennis, zowel tussen de deelgemeenten onderling als tussen PbV en de deelgemeenten.
- I-6 Bakken het werkterrein van de stadsmariniers af.

tabel II-2 reactie op aanbevelingen voor B&W

	B&W
II-1	+
II-2	-
II-3	-
II-4	-

Toelichting aanbevelingen:

- II-1 Houd vast aan het ingezette beleid zoals neergelegd in het VVR en geef de genomen maatregelen voldoende tijd om effect te sorteren.
- II-2 Consolideer de positie van PbV door deze te positioneren als een reguliere tak van dienst.
- II-3 Neem een besluit over het al dan niet voortbestaan van de stadsmariniers. Indien besloten wordt tot besteding van deze functionaris, zorg voor een nadere uitwerking van diens taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden ten opzichte van de Stuurgroep Veilig en ten opzichte van de deelgemeenten.
- II-4 Draag zorg voor een verdere ontwikkeling en onderbouwing van de veiligheidsindex. Maak daarbij onderscheid tussen en breng een splitsing aan tussen verschillende soorten objectieve en subjectieve gegevens. Verwijder de omgevingskenmerken uit de indexscores. Handhaaf daarnaast zonodig de huidige (samengestelde) indexscore als globale indicator voor het volgen van trends.

tabel II-3 reactie op aanbevelingen voor de dagelijks besturen van de deelgemeenten

	dagelijks bestuur deelgemeente					
	Charlois	Delfshaven	Feijenoord	Hoogvliet	Noord	Overschie
III-1	+	+/-	+	+	+	+
III-2	+	+/-	+	nvt	+	nvt
III-3	+	+	+	+	+	+
III-4	+	+/-	+	+	+	+

Toelichting aanbevelingen:

- III-1 Verstevig de eigen deelgemeentelijke rol als regisseur van het wijkveiligheidsbeleid. Houd daarbij rekening met de onderscheiden sturingsrelaties.
- III-2 Verduidelijk de onderlinge positiebepaling in geval van de aanwezigheid van een stadsmarinier. Waarborg de positie van de deelgemeentelijke regisseur wanneer de stadsmarinier vertrekt.
- III-3 Houd het wijkveiligheidsactieprogramma actueel. Stel de deelraad in de gelegenheid jaarlijks kennis te nemen van het wvav als document, van de doelen en van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen.
- III-4 Rapporteer aan de deelraad op het niveau van de doelen in relatie tot de maatregelen. Verschaf de deelraad inzicht in de relatie tussen beoogde en gerealiseerde prestaties aan de hand van een wijkveiligheidsactieverlag (wvav). Besteed daarbij aandacht aan mogelijke verklaringen en oorzaken voor achterblijvende prestaties.

De Rekenkamer stelt vast dat de dagelijks besturen verschillen in de wijze waarop zij reageren op de aanbevelingen. Feijenoord, Hoogvliet en Noord geven in algemene zin aan de aanbevelingen te onderschrijven. Delfshaven en Overschie geven een specifieke reactie bij elke aanbeveling. Charlois neemt in dit opzicht een tussenliggende positie in. De Rekenkamer merkt op dat met enige regelmaat de

strekking van aanbevelingen wordt onderschreven onder verwijzing naar de huidige praktijk en in de reactie wordt gewezen op zaken die al gedaan worden of inmiddels reeds in uitvoering zijn genomen. De aanbevelingen van de Rekenkamer hebben zowel betrekking op zaken die nog *niet* gedaan worden als op zaken die naar het oordeel van de Rekenkamer nog *niet voldoende* gedaan worden. Een verwijzing naar de huidige praktijk volstaat daarbij niet.

Terzijde merkt de Rekenkamer op dat het algemene karakter van de aanbevelingen vanzelfsprekend ook inhoudt dat de mate waarin deze specifiek van toepassing zijn op de afzonderlijke deelgemeenten enige variatie te zien zal geven.

Voorts merkt de Rekenkamer op dat enkele reacties ingaan op aanbevelingen aan B&W. De deelgemeente Noord merkt nadrukkelijk op dat zij de aanbeveling om van PbV een dienst te maken niet onderschrijft. De deelgemeente Delfshaven hecht eraan expliciet de aanbeveling van de Rekenkamer over de veiligheidsindex te onderschrijven.

II-8 motie deelraad Hillegersberg-Schiebroek

De deelraad van de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek heeft op 26 oktober 2004 een motie over de veiligheidsindex behandeld en unaniem aangenomen. In deze motie wordt uitgesproken dat de deelraad van oordeel is dat de veiligheidsindex niet geschikt is voor het objectief meten van het veiligheidsgevoel en verbeteringen hierin bij de bewoners, voor communicatie met de bewoners en voor het doel waarvoor deze is gemaakt. Met deze motie worden de gemeenteraad van Rotterdam, B&W en de Rekenkamer verzocht om een onafhankelijk onderzoek naar de bruikbaarheid en deugdelijkheid van de veiligheidsindex. Tevens wordt verzocht om een berekeningswijze volgens de landelijke politiemonitor, waardoor vergelijking met andere regio's in Nederland mogelijk wordt.

Op 21 januari 2005 ontving de Rekenkamer een daartoe strekkend verzoek van het dagelijks bestuur van de deelgemeente. De Rekenkamer heeft de voorzitter van het dagelijks bestuur bij brief van 7 februari 2005 geïnformeerd over de stand van zaken van het onderzoek naar wijkveiligheid en de aandacht die de Rekenkamer in dat verband schenkt aan de veiligheidsindex. De Rekenkamer verwacht met haar onderzoek de deelraad aanzienlijk tegemoet te kunnen komen.

bijlagen

bijlage I **samenvatting onderzoek Algemene Rekenkamer**

De Algemene Rekenkamer heeft van april tot oktober 2004 bij zes gemeenten een onderzoek uitgevoerd op het terrein van het lokale veiligheidsbeleid. De Algemene Rekenkamer beoogt met dit onderzoek inzicht te geven in de aanpak van sociale veiligheid op lokaal niveau, bezien in het licht van het *Veiligheidsprogramma 2002-2006*. Dit programma heeft het huidige kabinet overgenomen van het vorige kabinet. De Algemene Rekenkamer heeft zich daarbij gericht op de aanpak van het veiligheidsbeleid en nog niet op de resultaten van het beleid, dat daarvoor nog te pril was. De Algemene Rekenkamer heeft haar onderzoek uitgevoerd in samenwerking met de Rekenkamer Rotterdam. Voor het onderzoek zijn zes wijken in zes gemeenten onderzocht, namelijk Rotterdam, Den Haag, Leiden, Arnhem, Assen en Weert. Als onderzoeksmethode zijn gevalstudies uitgevoerd. Om deze reden is het onderzoek niet representatief voor *het* lokale veiligheidsbeleid in *alle* gemeenten. Met de selectie van wijken in twee grote, twee middelgrote en twee kleinere steden, verdeeld over het land, is gestreefd naar maximale variatie. In Rotterdam is in het bijzonder de wijk Spangen onderzocht. De resultaten van de onderzoeken van de Algemene Rekenkamer en van de Rekenkamer Rotterdam zijn met name vergelijkbaar waar het de opzet van het veiligheidsbeleid betreft. De bevindingen en conclusies uit de onderzoeken sluiten goed op elkaar aan.

De Algemene Rekenkamer stelt op grond van haar onderzoek vast dat de in het *Veiligheidsprogramma 2002-2006* neergelegde visie op de aanpak van sociale veiligheid op lokaal niveau in de jaren 2003 en 2004 haar eerste vruchten begint af te werpen. Bij de grote gemeenten is de integrale aanpak van de lokale veiligheid inmiddels ingevoerd. Het zijn met name de kleinere gemeenten die op een aantal punten achter lopen, onder meer door het ontbreken van de vereiste personele capaciteit. Voorts stelt de Algemene Rekenkamer vast dat de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en van Justitie de stand van zaken op het terrein van het lokaal veiligheidsbeleid adequaat monitoren en een goed inzicht hebben in de knelpunten waarmee gemeenten kampen bij het ontwikkelen en uitvoeren van het lokale veiligheidsbeleid.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer zijn verder als volgt. In de eerste plaats concludeert de Algemene Rekenkamer dat het geformuleerde beleid in veel gevallen scherper moet worden uitgewerkt in termen van concrete en meetbare afspraken met de veiligheidspartners afzonderlijk. Gemeenten zullen daarbij nadrukkelijker hun regierol moeten vervullen. De Algemene Rekenkamer ondersteunt de initiatieven van de ministers van BZK en van Justitie om met name de kleinere gemeenten hierbij ondersteuning te bieden. In de tweede plaats concludeert de Algemene Rekenkamer dat de voortgangsbewaking in veel gevallen nog ontoereikend is. Hierdoor is het moeilijk

om de uitvoering van het beleid en het nakomen van de afspraken door de partners te monitoren en te borgen. De Algemene Rekenkamer beveelt aan de voortgangsrapportages te verbeteren en naadloos te laten aansluiten op de beleidsplannen en operationele plannen. In de derde plaats constateert de Algemene Rekenkamer manco's in de beleidsinformatie. Zo hanteren gemeenten verschillende gegevens voor het meten en analyseren van de lokale veiligheidssituatie waardoor onderlinge vergelijking en aggregatie van de gegevens op landelijk niveau niet mogelijk zijn. Ook ontbreekt het op lokaal niveau soms aan informatie over de veiligheidssituatie op het door de gemeenten gewenste niveau. De Algemene Rekenkamer ondersteunt op dit punt de ontwikkeling van één landelijke uniforme veiligheidsmonitor door de Ministeries van BZK en van Justitie waarmee tegemoet wordt gekomen aan de hiervoor genoemde knelpunten. Voorts acht de Algemene Rekenkamer meer aandacht nodig voor evaluatie van de uitgevoerde maatregelen en de ingezette capaciteit en middelen, zodat lering kan worden getrokken uit de opgedane ervaringen.

Om de conclusies van het onderzoek aan de praktijk te toetsen en te komen tot concrete, praktische handvatten om het veiligheidsbeleid op lokaal niveau goed aan te pakken, heeft de Algemene Rekenkamer een discussiebijeenkomst georganiseerd met vertegenwoordigers van de diverse geledingen op het terrein van het lokaal veiligheidsbeleid. Op basis van de uitkomsten van deze bijeenkomst en van de interviews kunnen de volgende succesfactoren voor de aanpak van veiligheid op lokaal niveau worden benoemd:

- Betrokkenheid van de burgers is van groot belang. Gemeenten dienen duidelijk te communiceren welke beleidsafwegingen worden gemaakt en wat de burger wel en niet kan verwachten.
- De afspraken met de veiligheidspartners (onder andere gemeente, politie, Openbaar Ministerie, welzijnsorganisaties, woningcorporaties, hulpverlening en zorg) moeten niet vrijblijvend zijn. In de eerste plaats dienen deze concreet en per partner afzonderlijk te worden geformuleerd. Daarnaast pleiten gemeenten er voor om samenwerking nadrukkelijker te bevorderen door de inzet van financiële instrumenten.
- Het is van belang dat alle partners op één lijn zitten, dat wil zeggen een gemeenschappelijk beeld hebben van de problematiek en de daaruit voortvloeiende prioriteiten.
- De werkgebieden van de veiligheidspartners dienen bij voorkeur territoriaal op elkaar te zijn afgestemd. Daarnaast is van belang dat vertegenwoordigers van de partners een mandaat hebben om afspraken te maken en dat deze afspraken neerslaan in de eigen werkplannen van de partners afzonderlijk. De veiligheidspartners dienen duidelijkheid te hebben over ieders rol en verwachtingen daaromtrent.
- Continuïteit van beleid en borging van de behaalde resultaten zijn van groot belang. Gemeenten uiten hun zorg over het feit dat veel maatregelen een tijdelijk karakter hebben door bezuinigingen en wijzigende prioriteiten. Zij vrezen dat de aanpak van veiligheid op lokaal niveau nog onvoldoende structureel van aard is, waarmee de borging van de behaalde resultaten onder druk staat.

bijlage II **lijst van afkortingen**

ABZ	Algemene en Bestuurlijke Zaken
AEF	Adviesbureau Andersson, Elffers & Felix
APV	Algemeen Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Rekenkamer
Awb	Algemene wet bestuursrecht
B&V	Bestuur & Veilig (raadscommissie)
B&W	College van Burgemeester en Wethouders
BJO	Bestuurlijk Justitieel Overleg
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ministerie)
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
COS	Centrum voor Onderzoek en Statistiek
DB	Dagelijks Bestuur
DOSA	Deelgemeentelijke Organisaties Sluitende Aanpak
DSO	Dienst Stedelijk Onderwijs
dS+V	Dienst Stedenbouw en Volkshuisvesting
EUR	Erasmus Universiteit Rotterdam
GSB	Grotestedenbeleid
GW	Dienst Gemeentewerken
JiB	Justitie in de Buurt
KCGS	Kenniscentrum Grote Steden
OBAZ	Onze Buurt Aan Zet
OBR	Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
OG-ON	Opdrachtgeven-opdrachtnemen
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
PAP	Politieactieprogramma
PbV	Programmabureau Veilig
PGA	Persoonsgebonden Aanpak
RET	Dienst Rotterdamse Elektrische Tram
RISC	Ruimtelijk – Instellingen - Sociale verhoudingen - Criminaliteit
RMO	Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling
ROTEB	Dienst Reiniging, Ontsmetting, Transport en Bedrijfswerkplaatsen
RR	Rekenkamer Rotterdam
SBR	Samenwerkende Bewonersorganisaties Rotterdam
S&H	Schoon en Heel
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SWA	Strategische Wijkaanpak
SoZaWe	Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid
VAS	Verordening Algemene Subsidievoorwaarden
VBTB	Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording
Veco	veiligheidscoördinator
VRD	Verenigde Rotterdamse Deelgemeenten
VVR	Versterking Veiligheid Rotterdam (vijfjarenprogramma)
WBR	Woningbedrijf Rotterdam
wvap	wijkveiligheidsactieprogramma
SAMS	Stedelijke Adviescommissie Multiculturele Stad Rotterdam
SMART	Specifiek – Meetbaar – Acceptabel – Realistisch - Tijdgebonden

REKENKAMER ROTTERDAM

Rekenkamer Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Drs. R.B.M. Mul MPA DIRECTEUR

010 – 417 22 42 TELEFOON
010 - 214 00 12 FAX
info@rekenkamer.rotterdam.nl EMAIL
www.rekenkamer.rotterdam.nl INTERNET

Hannah Anthonysz FOTOGRAFIE
Joop Reyngoud
Tom Pilzecker

MediagraphiX KAARTEN
De WERF, Rotterdam ONTWERP
Sonneveld, 's-Gravenzande DRUK

Rotterdam
april 2005

90 76655 16 2 ISBN